

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи
Кафедра спеціальної освіти та психології

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Особливості розвитку звуковимови в дітей дошкільного віку
зі стертою формою дизартрії

Виконала: студентка групи СО-4 (1)
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Сіпакова Алла Сергіївна
Керівник: А. О. Бессараб
Рецензент: І. І. Облес
Нормоконтроль _____ Юлія КЛОЧКОВА

Запоріжжя
2022 р.

РЕФЕРАТ

Бакалаврська робота: 44 с., 30 джерел 1 таблиця, 1 додаток.

Об'єкт дослідження – розвиток звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально виявити особливості розвитку звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

Методи дослідження:

– теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація – для опрацювання джерел з проблем звуковимови стертої форми дизартрії та розкриття теоретичних засад розвитку звуковимови;

– емпіричні: спостереження за звуковимовою дітей дошкільного віку.

Згідно із Законом України «Про освіту», Державною національною програмою «Освіта», розроблено Базовий компонент дошкільної освіти, в якому визначено необхідний рівень знань дошкільників, що характеризується певним набором особових якостей, здібностей, теоретичних уявлень і практичних умінь дитини. Група порушень звуковимови охоплює дислалію, ринологію та дизартрію. За останнє десятиріччя в Україні виникла демографічна ситуація, для якої характерно зменшення кількості народжуваності здорових, фізично зрілих дітей. вивчення особливостей звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії є актуальним на цей час.

СТЕРТА ФОРМА ДИЗАРТРІЇ, РОЗВИТОК, РОЗВИТОК
ЗВУКОВИМОВИ, ДІТИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

ВСТУП

Актуальність теми. В Україні щороку зростає кількість дітей зі стертою формою дизартрії, тому проблема вивчення особливостей розвитку звуковимови в дітей зі стертою формою дизартрії на сьогодні є дуже актуальною.

Дослідження в цій галузі проводять Є. М. Винарська, Л. С. Волкова, О. В. Правдіна, Л. В. Лопатіна та ін. Вони виявляють нові особливості порушень при стертій формі дизартрії, завдяки чому логопедам, психологам та іншим спеціалістам, які працюють з такими дітьми, легше розробляти методики корекційної роботи.

Згідно із Законом України «Про освіту», Державною національною програмою «Освіта», розроблено Базовий компонент дошкільної освіти, в якому визначено необхідний рівень знань дошкільників, що характеризується певним набором особових якостей, здібностей, теоретичних уявлень і практичних умінь дитини. Група порушень звуковимови охоплює дислалію, ринологію та дизартрію. За останнє десятиріччя в Україні виникла демографічна ситуація, для якої характерно зменшення кількості народжуваності здорових, фізично зрілих дітей. Рівень проявів відхилень у психофізичному розвитку дітей різноманітний: від неявно виражених до яскраво виражених випадків, що призводить до мовленнєвих порушень дитини, які, у свою чергу, позначаються на її інтелектуальній діяльності та впливають на особистісний розвиток у цілому. Статистичні дані відображають тенденцію зростання кількості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з дизартричними розладами, що пов'язано не лише з реаліями сучасного життя як наслідки несприятливого екологічного, демографічного, економічного та соціально-побутового характеру, а й з недостатньо ефективною корекційною логопедичною роботою, яка, на наш погляд, перш за все пов'язана з відсутністю на практиці диференційної діагностики та

корекції дизартрії [2]. На сьогодні поширеність стертої дизартрії в групах для дітей із ЗНМ – до 50% дітей, а в групах з ФФНМ – до 35% дітей [16]. Отже, вивчення особливостей звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії є актуальним на цей час.

Об'єкт дослідження – розвиток звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

Предмет дослідження – особливості розвитку звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально виявити особливості розвитку звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії.

Відповідно до мети було поставлено такі завдання:

- 1) опрацювати джерела та розкрити теоретичні засади розвитку стертої форми дизартрії;
- 2) діагностувати прояви звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії;
- 3) розробити методичні рекомендації щодо розвитку звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії для батьків.

Методи дослідження:

- теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація – для опрацювання джерел з проблем звуковимови стертої форми дизартрії та розкриття теоретичних засад розвитку звуковимови;
- емпіричні: спостереження за звуковимовою дітей дошкільного віку.

Методологічною основою дослідження є:

- вчення щодо стертої форми дизартрії (Г. Гуцман, С. Маєвська, Г. Гуровець, Р. Белова-Давид, Р. Мартинова, Л. Мелехова, О. Токарева, Л. Лопатіна, Є. Сизова, Т. Сорочинська, Н. Пахомова, О. Федосова та ін.);
- напрацювання щодо діагностики стертої форми дизартрії в дітей (Л. Лопатіна, І. Мамайчук, Л. Позднякова, Є. Архипова, В. Кисельова, М. Поваляєва, Л. Волкова, Т. Філічева, Г. Чіркiна та ін.).

ВИСНОВКИ

1. Опрацювання джерел дає підстави для висновку, що стерта форма дизартрії є складним і одним з найбільш поширених порушень звуковимовної сторони мови в дітей. Багато авторів, які вивчають проблему звуковимови при стертії дизартрії, вказують, що для всіх дітей характерні поліморфні порушення звуковимови. У дітей із цією формою дизартрії спостерігаються численні й різноманітні порушення звуковимовної сторони мови, що виражаються в спотворенні, змішуванні, заміні та пропусках різних звуків. Порушення вимови є провідними в структурі дефекту при МДР, виникають унаслідок недостатності іннервації м'язів мовного апарату, важко піддаються корекції і вимагають спеціальної корекційно-логопедичної допомоги.

2. Діагностичне обстеження дітей зі стертою дизартрією проведено за методикою Є. Архіпової на базі дошкільного навчального закладу (ясла-садка) комбінованого типу № 237 «Смородинка» Запорізької міської ради Запорізької області впродовж 2021–2022 р. У ньому взяли участь 15 дітей групи старшого дошкільного віку, серед яких 3 дітей мали стерту форму дизартрії.

3. Розроблено методичні рекомендації щодо розвитку звуковимови в дітей дошкільного віку зі стертою формою дизартрії для батьків. Корекційна робота потребує тісної праці не тільки логопеда, а і вихователя, батьків, психолога та невролога. Об'єднання спеціалістів та батьків у подоланні порушень дасть більш ефективний результат у розвитку звуковимови дитини.